

Voorlezingen over de verpleging van zenuwzieken en krankzinnigen door Dr. J. C. TH. SCHEFFER. Vierde herziene druk door Dr. A. H. OORT. Haarlem. De Erven F. BOHN. 1924. Prijs: f 6.75; geb. f 8.—.

Het feit, dat in Nederland een handboek over de verpleging van zenuwzieken en krankzinnigen een 4den druk beleeft en dat de tijdsruimten tusschen de latere drukken kleiner zijn dan die tusschen 1sten en 2den, wijst er reeds op, dat het goede hoedanigheden moet bezitten en op de hoogte van zijn tijd gebleven is. Dit is ook inderdaad het geval. Het geheel is prettig geschreven en geeft wel alles, wat van een dergelijk boek verwacht mag worden; zelfs geeft het naar mijn meening — en blijkens het voorbericht van den 4den druk is dat ook de opvatting van anderen — hier en daar wat te veel. Zoo had b.v. de bloedvoorziening der hersenen eenvoudiger kunnen behandeld worden, is aan het hersengewicht wat veel aandacht geschonken, is hier en daar de symptomatologie der organische zenuwziekten m.i. te uitvoerig. Ieder, die zich met de opleiding van verplegenden bezighoudt, weet intusschen, hoe moeilijk het is om juiste grenzen te trekken.

De afbeeldingen van het boek zijn over het algemeen goed en leerzaam. Dit geldt m.i. niet voor de fig. 2, 3, 4 en 5, die te donker zijn en daardoor de onderdeelen te weinig scherp weergeven. Fig. 21 en de daarbij behorende beschrijving zouden m.i. met voordeel gemist kunnen worden. Zonder dat dit de bedoeling is, werken zij een mechanische verklaring van psychische verschijnselen in de hand.

Over de indeeling der stof zou nog een en ander gezegd kunnen worden; zoo b.v. over de plaatsing der epilepsie onder de functioneele neuroses en de behandeling van alcoholisme, morphinisme, ziekte van BASEDOW, chorea en paralysis agitans in deze groep. Een andere rangschikking zou intusschen de didactische waarde van het boek voor hem en haar, voor wie het is geschreven, niet van beteekenis verhoogen. Deze waarde wordt door mij hoog aangeslagen.

BENDERS.

W. NEUMANN, *Die Klinik der beginnenden Tuberkulose Erwachsener. II. Der Formenkreis der Tuberkulose.* Wien, JULIUS SPRINGER, 1924, 265 bldz. Prijs f 6.50.

Het boek van NEUMANN verschijnt in drie deelen. Het eerste deel (1923) heeft tot ondertitel: „Der Gang der Untersuchung”; het derde, waarvan de titel zal luiden: „Das Heer der unspezifischen und der fälschlich sogenannten Apicitiden”, is in bewerking.

In het thans verschenen tweede deel vertelt NEUMANN ons eerst een en ander over de indeeling der longtuberculose. Hij maakt melding van de meest bekende indeelingen, eindigend met die van BARD, gewijzigd door PIERY. Het is een zeer ver doorgevoerde indeeling, zóó ver, dat wij den schrijver daarbij nauwelijks kunnen volgen. Hij onderscheidt de volgende hoofdgroepen: beginnende tuber-